

Universitätsbibliothek Paderborn

Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

III. Vtrum S. Trinitatis Personas substantia differre opinatus sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A tueri. X. Patrum multorum suffragio gaudet. XI. Reče eum de Filij & Spiritus sancti dignitate sensisse Patres nonnulli testantur. XII. Platonice deliriis orthodoxam doctrinam oblimaverit. XIII. Vtrum Patrem primarium rerum conditorem, Filium vero secundarium & Patris ministerum crediderit. XIV. Veteriorum aliquot Patrum consensu sublevatur. XV. Quo sensu Filium dixerit non esse absolute bonum, XVI. & non esse absolute veritatem. XVII. Vtrum aqua sit multorum criminatio, Origenem dixisse querentium Patrem à Filio, Filium à Spiritu sancto videri non posse, XVIII. quam ab eo depellere conatur Rufinus. XIX. Vtrum Filij cognitionem cognitione Patris, Spiritus sancti cognitionem cognitione Filij inferiorem dixerit, XX. quod aliquando videtur negasse. XXI. Vtrum Filium & Spiritum sanctum existimaverit esse creatos, XXII. ut vulgo fertur. XXIII. Plurima culpa huic eleventhanda proponuntur. XXIV. Aperitur genuina Origenis sententia. XXV. Patres aliquot assentientes habet. XXVI. Quo sensu dixerit duo Seraphim Isiae c. 6. v. 2. esse Christum, & Spiritum sanctum. XXVII. Crimini datur Origeni, quod dixerit Patrem rebus universis, Filium ratione preditis, Spiritum sanctum sanctis duntaxat praesse: XXVIII. sed defenditur. XXIX. Vtrum Filium non orandum esse pronuntiaverit. XXX. Vtrum finxerit sibi Spiritum sanctum genus humanum redimere non potuisse.

I. **E**X ijs religionis Christianæ dogmatis quæ ab Origene tractata sunt; tractata sunt autem pene universa; nullum æque commentis & opinacionibus deformasse suis creditus & dictus est, ac illud quo sacrofæcta Trinitatis mysterium continetur. Nam & Filii substantiam vius est à substantia Patris secernere; & Filium Patre, Spiritum sanctum Filio inferiorem ponere, adeo ut Pater à Filio, Filius à sancto Spiritu videri neutquam possit, atque ita dignitas & excellentia gradus in Trinitate statuere; Filius ac Spiritum sanctum in creatarum rerum ordinem detrudere; huic sanctorum, illi ratione pollutum procreationem, seclusa rerum aliarum administratione, assignare; orationibus nostris Filium fraudare; redimenda prolis humanae potestatem Spiritui sancto detrahere; alia denique communisci plurima, quibus substantia unitas, Personarum Trinitas, perfecta ipsarum invicem æqualitas violatur.

II. **Q**uamobrem Augustinus, ac Iustinianus deinceps in Epistola ad Menam pessime illum de Trinitate sensisse ac scriptisse conquesti sunt; Arianorum, Anomœorum, & Manichæorum patrem appellarent Epiphanius, & Hieronymus; ipse quoq; pertinacissimus Originis assecla Rufinus multa in libris *ad agnitos* resecta à se fatetur, quibus Trinitatis maiestas imminebatur; & sexcentorum præterea, quos suis appellabimus locis, capitali hoc errore Origenes sibi reprehensiones concivit. Ex novem certe criminationibus ipsi obijci solitis, quas repræsentat & confutat Pamphili Apologia, ad Filium Dei, ipsiusque *oīcō*. *Auguſt.*
Har. 43. ad
Quod omnia d.
Epiph. Her.
44. & in
Fp. ad Tob.
Hierof.
Hier. Epif.
65. & Lib. 1.
Apol. adatu.
Ruf. cap. 1.
Rufin. in
Pref. ad l.
ad agn.
S. Thom.
part. 1. qu.
31. a. 1.
Fulg. Respi.
ad obiect. 7.
Arianor.

Erouissu pertinent infigniores quinque. Nos singula quæque expendemus distincte, quoad fieri poterit, & in pauca contrahemus.

III. Ordiamur primum ab eo crimine, cuius Origenem compellat S. Thomas, dixisse ipsum asseverans Patrem & Filium secundum substantiam differre; quæ mera fuit Arianorum bærcis, tres in Trinitate naturas ac substantias fingentium, unde Trifiani appellantur à Fulgentio. Loca Originis quibus id continetur dogma non indicavit Thomas. Hæc certe legitimus Tom. 2. in Iohann. p. 70. ἐπεὶ ἡ φως ἀπὸ ἀπλότος ἐσταύθη μὴ ὁ σταύρος, τὸ δὲ τὸ οὐρανὸν τὸ ἄντερ λαζαλῆ λαζαλῆ διὰ τοῦτο, ὃ μέρος τῆς οὐρανῆς καὶ τοῦτον τὸν οὐρανὸν τὸν πατέρα αἰτεῖτο τοις. Τούτῳ δὲ πατέρι ἡ μήτρ τοις οὐρανοῖς διατίθεται, τὸν δὲ μέρος τοῦτον τὸν οὐρανὸν τοις οὐρανοῖς αἰτεῖται, οὐδέποτε.

Folle ex his duobus Iohannis locis Patrem à Filio non differre substantia; minime vero negat non differre. Vedit id Ferrarius Originis Interpres, & adnotavit. Apertius loci patet, videtur sensus ex sequentibus, in quibus ait Originus futurum ut qui cautiis attenderit, & saniora proloqui voluerit, dicat Patrem qui lux est, etenim differre à Filio qui lux est similiter, quatenus lux Filius lucet in tenebris, & ab ipsis oppugnatur; cum nempe assumta natura humana inferiorem se gessit paterna luce, quæ non lucet in tenebris: ὁ γὰρ λόγος, inquit p. 73. ὁ πατὴρ μὲν Θεός εἰσι αὐτοὶ τοις, τὸ κυριότερό δέ τιλας θεοποίας πατέρων τοις ιδεῖσιν αἰτεῖτο τοις. Τούτῳ δὲ πατέρι ἡ μήτρ τοις οὐρανοῖς διατίθεται, τὸν δὲ μέρος τοῦτον τὸν οὐρανὸν τοις οὐρανοῖς αἰτεῖται, οὐδέποτε.

Sed vereor tamen ne de Platonice doctrina narthecio deponita ista sint. Docebat siquidem Plato *mīzādōn*, sive Deum Patrem creasse *vēy*, mundo proximum, qui qua parte

respiciebat Patrem, ejus erat similis, secus qua inferiora. Macrobius lib. i. in Somm. Scip. A cap. 14. ex sententia Platonis sic disserit: Deus qui prima causa est & vocatur, unus omnium quaque sunt, quaque videntur esse, princeps & origo est. Hic superabundantia majestatis facunditate de se mentem creavit. Hac mens qua viae vocatur, qua Patrem inspicit, plenam similitudinem servat Auctoris, animam vero de se creat posteriora respicit. Mundi hujus effectorem esse viam Pythagorei affirmabant. Ab his non aliquid Origenes, cum Patrem aut non lucere in tenebris, Filium vero Patre esse inferiorem quatenus in tenebris luet, ab iisque oppugnat; cum res nimurum ab eo procreata, ac homines principie beneficiorum immemores, Auctoris sui leges ac mandata contemnunt.

Sed quid defensionem præberet conatur Origeni, cum suam ipse causam prodat tom.
2. in Iohann. p. 56. ubi quemdam impugnans διαγνώσκει μηδέ σκοτεῖται τὸ
άριστον οὐκέτε τὸ μαρτυρεῖται τὸ πόνον, distinctionem ait Filium inter & Spiritum
sanctum ostendit his verbis: Καὶ περίβολον εἰς τὸν θεόν, διμιτητος εἰ: qui autem blas-
phemiam dixerit in Spiritum sanctum, non dimittetur ei, nec in hoc sæculo, nec in futuro. Deinde ad-
dit: καὶ πολὺ μετὰ τούτων τοῦτον τὸν πόνον τὸν μαρτυρεῖται τὸν πόνον, (qua duò vocabula per
Typographi incertiam prætermittiuntur) εἰς τὸν πόνον. Quibus significat ab eo qui unicam
in Trinitate πόνον ponit, se dissentire, & tres πόνους τε admittere, hoc est tres πόνοις. Nam
si διάδοξος, hoc est περὶ αὐτοῦ signaret vox πονεῖσθαι, ne uitramque exprimeret dissensionem
suam ab eo qui unius πόνου Trinitatem esse volebat.

IV. Alias